

Відповідь
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
на проект експертного висновку ГЕР щодо підсумків роботи ЕГ із проведення акредитаційної експертизи
освітньо-професійної програми
21441 «Управління проектами» ,
рівень вищої освіти Магістр, спеціальність 122 – Комп'ютерні науки

Підсумки роботи ЕГ та їх оцінка ГЕР	Коментар КНУТШ
Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	
Рівень Е	
<p>1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти. Мета ОП «Надати освіту в області управління проектами...» відповідає місії і стратегії розвитку ЗВО, які полягають у підготовці висококваліфікованих кадрів для наукових, освітніх та виробничих установ, здатних виробляти ефективні управлінські рішення. Проте формулювання мети на стор. 14 («Надати освіту в області управління проектами розробки та впровадження прогресивних інформаційних технологій на підприємствах України, працевлаштування випускників у провідних ІТ компаніях, підготувати студентів із особливим інтересом до певних областей управління проектами») фокусує ОП на питаннях менеджменту, а не комп'ютерних наук. Адже вона визначає, що ОП забезпечує вивчення питань управління визначеним типом проєктів, а не питань комп'ютерних наук, таких як принципи дослідження інформаційних процесів і оцінювання їх ефективності, теоретичні засади побудови комп'ютерних систем, методи синтезу і аналізу процесів обробки даних. Це є суттєвим недоліком</p> <p>1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін</p> <p>Подані з самооцінюванням матеріали та звіт ЕГ свідчать про те, що цілі ОП враховують позиції і потреби заінтересованих сторін, які спеціалізуються в управлінні проектами. Як наслідок цього ОП орієнтована на формування менеджерських компетентностей, і не враховує компетентності, що стосуються комп'ютерних наук. Це є суттєвим недоліком</p>	<p>1.1. Мета ОП не обмежується питаннями управління визначеним типом проєктів. Це є достатньо простою задачею в межах дисципліни «Вступ до спеціальності» (див. Робочу програму дисципліни). Але саме у комп'ютерних науках розглядаються ІТ проєкти, що показано в усіх робочих програмах навчальних дисциплін (показані на сайті кафедри та обговорювалися з ЕГ). Управління ІТ проєктами розглядається саме з точки зору розробки та впровадження таких комп'ютерних систем, що неможливе без розгляду та розуміння технологій їх розробки. Йдеться про управління технологічними процесами ІТ проєктів. Це є предметом даної програми, де розглядаються математичні моделі та методи математичного моделювання виробничих процесів розробки комп'ютерних систем та технологій. Для цього розглядаються специфічні методології управління ІТ проєктами. Розділ 2 ОП чітко вказує на працевлаштування випускників в ІТ компанії, які саме і займаються ІТ проєктами (тобто технологічними проєктами). Це немає нічого спільного із загальним менеджментом підприємств та економічною складовою такого менеджменту. Тому принципи дослідження інформаційних процесів і оцінювання їх ефективності, теоретичні засади побудови комп'ютерних систем, методи синтезу і аналізу процесів обробки даних і є предметом даної ОП, що відображено у робочих програмах навчальних дисциплін, які показують змістовну складову цієї ОП.</p> <p>1.2. Оскільки освітній стандарт для магістрів у даній галузі не прийнятий – невідомо де можна подивитися перелік затверджених</p>

Підсумки роботи ЕГ та їх оцінка ГЕР	Коментар КНУТШ
<p>1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм</p> <p>ЕГ зазначає, що ОП дозволяє набути компетентності, які затребувані для міжнародної сертифікації як IPMA так і PMI, тобто менеджерські компетентності. З самооцінювання незрозуміло, що саме з досвіду вітчизняних та закордонних програм було враховано при проектуванні ОП. Але ЕГ зазначає, що «що переважна більшість цих програм стосується проектного менеджменту, а не комп'ютерних наук, що знаходиться в фокусі спеціальності»</p> <p>Рекомендації:</p> <p>Критерій 1. При перегляді ОП посилити складову, що стосується комп'ютерних наук, звернути увагу на процеси розробки та реінжинірингу комп'ютерних систем.</p>	<p>компетенцій для магістерських ОП з комп'ютерних наук. Програма по цілям і по змісту передбачає управління саме ІТ проектами, з технологічної та технічної точки зору їх розробки та впровадження. Однак, керуючись проектом вище згаданого стандарту, опублікованого на сайті МОН України з 2019 року можна відзначити, що загальні компетенції в даній ОП майже повністю співпадають з таким проектом, 15 фахових компетенцій ОП також мають дуже високу кореляцію з компетенціями проекту стандарту. Тому можна зробити висновки про те, що компетенції ОП не протирічать майбутнім компетенціям з проекту стандарту для магістрів з комп'ютерних наук. Також кафедрою підготовлена нова редакція ОП, яка повністю відповідає вимогам проекту освітнього стандарту для магістрів з комп'ютерних наук.</p> <p>1.3. Міжнародні стандарти по сертифікації IPMA так і PMI, які використовувалися для розробки даної ОП саме розраховані для управління ІТ проектами, що цілком відносяться до комп'ютерних наук. По ним проходять міжнародну сертифікацію саме ІТ директори. Так, для формування цілей і змісту при проектуванні даної програми були враховані існуючі на той час ОП українських університетів. Для цього відбувалися робочі консультації з представниками академічних спільнот ДУ «Одеська Політехніка», Київського національного університету будівництва і архітектури та Національного університету кораблебудування ім. адм. Макарова, Харківського національного університету радіоелектроніки. За результатами зустрічей було отримано рецензії та зауваження на ОПП, які були обговорені на засіданні кафедри. Так було включено до ОП дисципліни з Командоутворення в ІТ проектах, Управління проектами у різних функціональних сферах, в тому рахунку і в ІТ галузі, Розробка концепції ІТ проектів, Управління проектами ІТ девелопменту, Гнучкі методології управління проектами тощо.</p> <p>Враховуючи викладене, вважаємо що оцінка рівня програми за критерієм 1 на рівні Е є надмірно заниженою, і просимо ГЕР переглянути цю оцінку</p>
<p>Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми</p>	

Підсумки роботи ЕГ та їх оцінка ГЕР	Коментар КНУТШ
Рівень Е	
<p>2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності) Загальний обсяг ОП складає 120 кредитів, з них вибіркова частина – 36 кредитів, що становить 30%. Проте вибіркова частина включає два альтернативні блоки – «Управління ІТ проектами» та «Управління проектами розвитку ІТ бізнесу», які визначені як спеціалізації, що не відповідає змісту цього поняття, закладеного в Законі України «Про вищу освіту» після внесення в нього змін 2019 року</p> <p>2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання ОП має чітку послідовність вивчення ОК, яка складає логічну систему. Проте ця послідовність орієнтована на цілі ОП і, відповідно, спрямована на формування менеджерських компетентностей. Інтегральна компетентність ОП «Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в управлінні складними проектами, пов'язані із пошуком та залученням персоналу для управління проектами, формуванням та управлінням проектними командами, застосування сучасних інформаційних технологій для управління часом, ресурсами, вартістю та якістю проектів із використанням комплексу міждисциплінарних даних та за умовами недостатності інформації» також визначає, що зміст ОП має бути сфокусовано саме на питаннях менеджменту</p> <p>2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною) Опис предметної області в ОП не містить визначення об'єкту вивчення, цілей навчання, теоретичного змісту предметної області, методів, методик та технологій, інструментів та обладнання. ЕГ</p>	<p>2.1. Зауваження щодо невідповідності законодавству в даному випадку не є коректним: зміни до Закону України «Про вищу освіту», якими було визначено що за однією спеціалізацією може бути започатковано одна або декілька освітніх програм були схвалені Верховною Радою 18 грудня 2019 року, а освітня програма була затверджена раніше, у період коли в багатьох ЗВО України в межах однієї програми здійснювалась підготовка за 2-3 і більше спеціалізаціями. Після прийняття названого вище закону необхідні зміни (виключення поняття «спеціалізації» і запровадження поняття «вибірковий блок») були внесені до навчального плану. При цьому вибіркова складова ОП складає 30%, що цілком відповідає вимогам закону. Законі України «Про вищу освіту».</p> <p>2.2. Вказана інтегральна компетентність в ОП цілком відповідає вимогам проекту стандарту освіти магістра з комп'ютерних наук щодо інтегральної компетенції і є більш конкретизованою відповідно до розділів управління ІТ проектами для комп'ютерних наук. Розглядаються питання інформаційного менеджменту щодо управління технологіями створення програмних систем. Питання загального менеджменту підприємств тут не розглядаються.</p> <p>2.3. Необхідність <i>«визначення об'єкту вивчення, цілей навчання, теоретичного змісту предметної області, методів, методик та технологій, інструментів та обладнання»</i> визначення в описі предметної області освітньої програми нічим і ніде не регламентована. Згідно Закону України «Про вищу освіту» (стаття 9-1) <i>«Освітня програма повинна містити: перелік освітніх компонентів; їх логічну послідовність; вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою; кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані програмні результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти»</i>. Не містить згадок про те що вказано у зауваженні і лист МОН України № 1/9-239 від 28.04.2017 щодо зразка ОПП/ОНП. Затверджена свого часу в Університеті форма опису освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми (додаток 1 до наказу ректора</p>

Підсумки роботи ЕГ та їх оцінка ГЕР	Коментар КНУТШ
<p>зауважує на тому, що «мається надлишковий уклін у бік проектного менеджменту для проектів ІТ галузі». Також ЕГ зауважує на тому, що «в описі ОНП відсутня чітко визначена наукова складова, яка повинна складати не менше 30%. Це також підтверджується аналізом тем і вмісту кваліфікаційних робіт, що були надані ЗВО на запит ЕГ». Незважаючи на те, що файл з відповідями на запити 3-7, на який посилається ЕГ, відсутній в системі, ГЕР перевірила отсанне твердження за допомогою анотацій кваліфікаційних робіт на сайті випускової кафедри та погоджується з ним</p> <p>2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством</p> <p>В розділах 6 та 7 ОП визначено фахові компетенції та ПРН, які забезпечуються вибірковими дисциплінами, що утворюють спеціалізацію. Таким чином за будь якого вибору здобувачі не досягнуть всі ПРН, які визначені ОП. З іншого боку, те, що ПРН забезпечують 4 дисципліни спеціалізації (24 кредити), надає здобувачам можливість вільного вибору лише в межах 6 кредитів, що становить 5% загального обсягу ОП</p> <p>Рекомендації: Критерій 2. Збільшити в ОП долю ОК, які стосуються галузі комп'ютерних наук Привести ОП у відповідність до визначення спеціалізації в законодавчому полі України Розширити спектр можливостей формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів</p>	<p>http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Dod1_Forma_opus_op.pdf повністю відповідає вимогам чинного законодавства, що неодноразово підтвердило і Національне агентство, акредитувавши, у тому числі як зразкові вже понад півтори сотні програм Університету.</p> <p>Предметною областю даної ОП є процеси створення інформаційних технологій (ІТ проекти) в межах комп'ютерних наук. Предмет, об'єкт, розроблювані моделі та методи математичного моделювання конкретно вказані у кожній робочій програмі навчальних дисциплін (http://pm.fit.knu.ua/rpnd_pm/). Надлишковий уклін у бік проектного менеджменту для проектів ІТ галузі виправлено у проекті нової редакції даної ОП (https://drive.google.com/file/d/12-5n46yPUwmsZEP6xsjVLF1zsvgiYEGs/view). Наукова складова ОП визначається у кожній дисципліні обов'язкової компоненти (стор. 3 робочих навчальних програм), а також (http://pm.fit.knu.ua/rpnd_pm/), міститься у науково-дослідній практиці та у вимогах до кваліфікаційної роботи магістра. У кожній кваліфікаційній роботі є окремий підрозділ у розділі ВСТУП, де конкретно визначається «наукова новизна» кожної з робіт, який обов'язково вноситься на захист кожної роботи. Вимоги наукової новизни також містяться у методичних вказівках до її написання (https://drive.google.com/file/d/1Ok9zSS8ZuoM1HN1LUajM8gWb4-XKnC3p/view). У кожній випускній роботі такий підрозділ присутній і ЕГ мала доступ до усіх випускних робіт та могла це перевірити. Зауважень не було. Анотації на жаль є скороченим варіантом роботи і може не містити усіх необхідних вимог. Тому ми вважаємо, що рівень наукової складової в даній ОП значно перевищує рівень 30%.</p> <p>2.4. Можливості формування індивідуальних траєкторій зовсім не вичерпуються можливостями освітньої програми – всі студент університету мають право обирати дисципліни з інших програм Університету, що є самою кращою практикою в ЗВО України, яку ми рекомендуємо наслідувати іншим університетам.</p> <p>В тих ситуаціях коли освітня програма програми передбачає</p>

Підсумки роботи ЕГ та їх оцінка ГЕР	Коментар КНУТШ
	<p>формування вибірових блоків для них, само собою визначаються характерні для них (специфічні) результати навчання (інакше формування таких блоків немає сенсу).</p> <p>Наразі укладачами програми (у 2021 році) був розроблений проєкт нової редакції освітньої програми, (https://drive.google.com/file/d/12-5n46yPUwmsZEP6xsjVLF1zsvgiYEGs/view), який не містить вибірових блоків і відповідно – специфічних для них результатів навчання.</p> <p>При цьому підкреслюємо – обидва варіанти формування вибірової частини програми повністю відповідають вимогам Закону і підстав оцінювати цю програму на рівні Е немає.</p>
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	
Рівень В	
<p>5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)</p> <p>ОНП регламентує лише перевірку на плагіат для кваліфікаційної роботи, хоча питання фальсифікації і фабрикації є принциповими саме для робіт, які містять наукову або інноваційну складову. ОНП вимагає публікацію кваліфікаційних робіт на сайті, натомість зараз опубліковані лише анотації кваліфікаційних робіт (http://pm.fit.knu.ua/zahist_dipl/)</p> <p>5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності</p> <p>ЕГ зазначає, що «учасники освітнього процесу пов'язують академічну доброчесність здебільшого з плагіатом, самоплагіатом та необ'єктивним оцінюванням»</p> <p>Рекомендації: Критерій 5. Додати для кваліфікаційної роботи крім процедури</p>	<p>Київський національний університет імені Тараса Шевченка системно працює щодо дотримання принципів академічної доброчесності усіма учасниками освітнього процесу. Розроблені нормативні документи і процедури (див. розділи 9 і 10 «Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» http://univ.kiev.ua/pdfs/official/Organization-of-the-educational-process.pdf, процедури 4.3 і 5.3. «Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» http://univ.kiev.ua/pdfs/official/Quality-assurance-system-of-education-and-educational-process.pdf тощо) описують відповідальність усіх учасників освітнього процесу за прояви академічної не доброчесності (у тому числі таких як академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання).</p> <p>Всі ці питання регулюються не ОНП а загальноуніверситетськими документами, оскільки абсурдним уявляється наявність різних політик дотримання академічної доброчесності на різних програмах.</p> <p>Зауваження щодо окремої перевірки на фабрикацію чи фальсифікацію є</p>

Підсумки роботи ЕР та їх оцінка ГЕР	Коментар КНУТШ
<p>перевірки на плагіат також процедури перевірки на наявність фальсифікації та фабрикації</p> <p>Активізувати заходи для ознайомлення здобувачів ВО з інформацією про види порушень академічної доброчесності.</p>	<p>щонайменше дивним – саме ці питання є ключовими при написанні відгуків наукового керівника та рецензента, а жодна автоматизована перевірка з цих питань неможлива.</p> <p>Враховуючи викладене, просимо членів ЕР зняти зауваження та рекомендації за цим критерієм як такі що виписані у проекті рішення помилково.</p>
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	
Рівень В	
<p>8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми</p> <p>Подана на акредитацію ОНП розроблена в 2018, та затверджена в 2019 році. Наразі оприлюднено проект ОНП, датований 2022 р. Інтервал в 4 роки між переглядами ОНП є занадто великим з огляду на темпи змін в галузі інформаційних технологій</p> <p>Рекомендації: Критерій 8. Скоротити інтервал між переглядами змісту ОНП</p>	<p>Київський національний університет в питаннях визначення необхідної частоти перегляду освітніх програм дотримується практики університетів Європейських країн, у більшості із яких освітні програми переглядаються не частіше ніж раз на 4-6 років. Понад те в Європейських країнах і визнаних європейських акредитаційних агенціях зазвичай унормовано що внесення змін до освітньої програми є підставою до припинення дії сертифіката про акредитацію. Необхідна динамічність в програмах забезпечується внесенням змін до освітніх компонентів.</p> <p>Враховуючи викладене Університет вважає шкідливим відмовлятися від випробуваної десятиліттями практики провідних університетів Європи.</p>